

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy**

Bydgoszcz, dnia .06.2010 r.

**Pan
prof. dr hab. Andrzej Radziwiński
Rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
w Toruniu**

P/09/136

LBY-410-27-01/2009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy skontrolowała Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Collegium Medicum w Bydgoszczy zwany w dalszej części „Uczelnią” w zakresie sprawowania nadzoru nad samodzielnymi publicznymi szpitalami klinicznymi w latach 2006 – 2009 z uwzględnieniem gospodarowania mieniem oraz działalności Komisji Bioetycznej.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 9 czerwca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Rektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Uczelni w zakresie spraw objętych kontrolą pomimo stwierdzonych nieprawidłowości

Formułując powyższą ocenę, NIK uwzględniła prawidłową realizację zadań objętych kontrolą, polegającą na:

- 1) prowadzeniu nadzoru nad szpitalami klinicznymi, wskazanego w § 1-4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 listopada 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad

sprawowania nadzoru nad samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej i nad jednostkami transportu sanitarnego¹, zwanego dalej „rozporządzeniem MZ”, tj. w zakresie oceny realizacji zadań statutowych, dostępności i poziomu udzielanych świadczeń, prawidłowości gospodarowania mieniem oraz gospodarki finansowej przez:

- zaplanowanie i przeprowadzenie w nadzorowanych szpitalach, raz w roku, kontroli okresowych oraz w odstępie 6-miesięcznym kontroli sprawdzających wykonanie zaleceń pokontrolnych, wydanych w związku z kontrolą okresową, wykonywanych stosownie do wymagań § 7 oraz w zakresie określonym w § 1 rozporządzenia MZ; kontrolą obejmowano także wybrane postępowania o zamówienia publiczne, dotyczące realizacji zakupów towarów i usług oraz umowy cywilno-prawne z tytułu świadczenia usług medycznych w ramach kontraktów zawieranych z lekarzami i pielęgniarkami;
- przedstawianie dyrektorom nadzorowanych jednostek zaleceń pokontrolnych wraz z określeniem terminu przedstawienia informacji o podjętych działaniach i sposobie realizacji zaleceń;
- utworzeniu w 2008 r. przez Senat UMK Centrum Konsultingowego dla koordynacji działań i prowadzenia bieżącego nadzoru nad szpitalami klinicznymi, które zostało zobowiązane do opracowania i wdrożenia programów restrukturacyjnych;

2) prawidłowym gospodarowaniu majątkiem będącym we władaniu Uczelni, obejmującym według stanu na dzień 1 stycznia 2009 r. 34 działki, stanowiące własność Uczelni, o łącznej powierzchni ok. 288 tys. m² oraz 59 budynków o łącznej powierzchni 139,8 tys. m², przez:

- wykorzystanie ok. 50,6 tys. m² (36,2%) powierzchni budynków na cele naukowo-badawcze i administracyjne,
- nieodpłatne udostępnienie majątku, w tym 88,4 tys. m² (63,3 %) powierzchni budynków, szpitalom uniwersyteckim na podstawie umów określających zasady współpracy między Uczelnią i szpitalami;
- uzyskanie w latach 2007-2009 przychodów w kwocie 572.971,28 zł z tytułu odpłatnego udostępnienia 745 m² (0,5 % łącznej powierzchni) osobom fizycznym na garaże oraz podmiotom gospodarczym na prowadzenie działalności usługowej na rzecz Uczelni przy czym wysokość pobieranego czynszu wynikała z przepisów wewnętrznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika zwanego w dalszej treści „UMK” oraz uwzględniała stawki rynkowe;

---

¹ Dz.U. z 1999 r. Nr 94, poz.1097

- 3) powołaniu Komisji Bioetycznej w drodze wewnętrznych zarządzeń Rektora UMK: Nr 1 z dnia 1 lutego 2005 r. oraz Nr 21 z dnia 4 marca 2009 r., stosownie do przepisów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 11 maja 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad powoływania i finansowania oraz trybu działania komisji bioetycznych², zwanym dalej „rozporządzeniem MZiOS z dnia 11.05.1999 r.”, na okres 3 lat i w składzie wskazanym w § 3 ust. 2 rozporządzenia;
- 4) przestrzeganiu przez Komisję Bioetyczną zasad i trybu rozpatrywania wniosków przez podmioty zamierzające przeprowadzić eksperyment medyczny i wydawania opinii o projektach eksperymentów medycznych, stosownie do wymogów określonych w ww. rozporządzeniu;
- 5) określeniu procedury przyjmowania darowizn rzeczowych oraz finansowych na rzecz Uczelni, w drodze wewnętrznych zarządzeń Rektora UMK: Nr 92 z dnia 30.12.2005 r., oraz Nr 81 z dnia 2 października 2006 r.;
- 6) zgodnym z przeznaczeniem wykorzystaniu, w latach 2006-2009, dotacji w wysokości 8.094.357 zł przyznanych Uczelni przez Ministerstwo Zdrowia na inwestycje budowlane oraz zakupy sprzętu medycznego (ocena nie obejmuje dotacji w wysokości 54.310.000 zł otrzymanych na realizację „Wieloletniego Programu Medycznego Rozbudowy i Modernizacji Szpitala Uniwersyteckiego im. A. Jurasza w Bydgoszczy”, która była przedmiotem odrębnych kontroli NIK przeprowadzonych w Uczelni w 2008 r. - nr P/07/118 oraz w 2010 r. - nr P/09/113.)

NIK zwraca uwagę, że Uczelnia nie była informowana przez Ministerstwo Zdrowia o powodach nie przyjęcia części wniosków nieuwzględnionych w przekazanych dotacjach, co utrudniało prowadzenie inwestycji zgodnie z planem a także na to, że część dotacji na sprzęt medyczny przekazywana była dopiero w IV kwartale, co było powodem niewykorzystania w 2007 r. dotacji na zakup aparatu RTG przez Szpital Uniwersytecki nr 1.

Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na nieprawidłowości oraz uchybienia polegające na:

- 1) Pomijaniu znaczenia rad społecznych szpitali uniwersyteckich, jako organów inicjujących i opiniodawczych, czego wyrazem było np.:
  - tolerowanie w Szpitalu Uniwersyteckim nr 1 wydawania przez Radę Społeczną opinii w sprawie przyjęcia darowizny sprzętu i aparatury medycznej dopiero po ich faktycznym przyjęciu przez szpital. Pomimo, że kontrola przeprowadzona w tym

---

² Dz. U. z 1999 r. Nr 47, poz. 480

Szpitalu przez Zespół ds. Kontroli Wewnętrznej ujawniła w roku 2006 występowanie powyższej nieprawidłowości, nie podjęto skutecznych działań w celu ich usunięcia, o czym świadczą wyniki kolejnych kontroli, potwierdzających występowanie tych samych nieprawidłowości w latach 2007-2009

- nieprowadzenie dokumentacji obejmującej wnioski i opinie rad społecznych określone w art. 46 pkt 1, lit. od a do e ww. ustawy z dnia 30 czerwca 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej³ zwanej dalej „ustawą o zoz”⁴,
  - brak działań Uczelni w sytuacji, gdy Rada Społeczna Szpitala Uniwersyteckiego nr 1:
    - nie wyrażała opinii o zmianach w planach finansowych i nie reagowała na niesporządzanie przez ten Szpital w latach 2006-2008 planów inwestycyjnych, a także na dokonywanie zakupów inwestycyjnych poza planem;
  - opiniowała przyjęcie darowizny sprzętu i aparatury medycznej już po ich faktycznym przyjęciu przez Szpital;
    - w ocenie NIK opiniowanie przez Radę Społeczną planów inwestycyjnych obejmujących już zrealizowane zakupy podważa celowość opiniowania planów przez Radę Społeczną;
- 2) określeniu wysokości opłaty za rozpatrzenie wniosku i wydanie opinii przez Komisję Bioetyczną niezgodnie z § 10 rozporządzenia MZiOS z dnia 11.05.1999 r.
  - 3) nieprzestrzeganiu przez jednostki organizacyjne CM UMK procedury przyjmowania darowizn finansowych ustalonej w §2 i 3 zarządzenia Rektora UMK Nr 81 z dnia 2 października 2006 r. w sprawie darowizn, spadków i zapisów na rzecz UMK;
    - 6 na 11 badanych wniosków o przyjęcie darowizny, które wymagały zgody Zastępcy Rektora ds. CM UMK wpłynęło od 1 do 103 dni po przekazaniu darowizny;
  - 4) podejmowanie się pełnienia przez Uczelnię roli ośrodka badawczego, pomimo niespełnienia niezbędnych przesłanek do pełnienia funkcji takiego ośrodka, co zdaniem NIK było niezgodne z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych wymagań Dobrej Praktyki Klinicznej (Dz.U. Nr 57, poz. 500 ze zm.);
  - 5) zakwalifikowaniu części usług realizowanych przez Uczelnię w ramach badań klinicznych jako do usług badawczo rozwojowych i nie naliczania podatku VAT. W ocenie NIK usługi świadczone przez Uczelnię na rzecz sponsorów badań klinicznych nie można zakwalifikować do usług w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych, co w konsekwencji skutkuje brakiem podstaw do uznania usług świadczonych przez Uczelnię

---

³ Dz.U. z 2007r. Nr 14, poz. 89 ze zm.

w tym zakresie, za zwolnione z podatku VAT; łączna wartość wpływów z tytułu realizacji badań klinicznych, które zostały uznane przez Uczelnię jako usługi badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk medycznych i farmacji i w konsekwencji zwolnione z VAT, wyniosła 1.222.081,01 zł.

- 6) nierozliczeniu ze szpitalami klinicznymi kosztów wykonanych procedur medycznych oraz kosztów udostępnienia pomieszczeń i sprzętu poniesionych, w związku z realizacją, w okresie objętym kontrolą, 34 umów na badania kliniczne podpisanych przez Uczelnię w latach 1998-2003, które były faktycznie wykonywane w szpitalach;
- 7) niewystawieniu przez Uczelnię, w latach 2004-2008, 44 faktur z tytułu realizacji umów zawartych ze zleceniodawcami badań klinicznych i zaksięgowaniu przychodów na podstawie not księgowych (dowodów PK) w łącznej wysokości 1.335,3 tys. zł, co stanowiło naruszenie art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁴.

NIK zwraca uwagę, że Uczelnia nie dokonywała, w latach 2006-2009, oceny funkcjonowania Rad Społecznych nadzorowanych szpitali klinicznych oraz nie przeprowadziła, w okresie objętym kontrolą, szkolenia dla powołanych przez nią członków rad społecznych, co mogłoby, w ocenie NIK, przyczynić się do większej aktywności tych organów w zakresie przedstawianych Uczelni wniosków i opinii.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. podjęcie działań organizacyjnych prowadzących do lepszego przygotowania rad społecznych szpitali klinicznych do wypełniania zadań określonych w ustawie o zoz.
2. ustalanie wysokości opłat za opinie wydawane przez Komisję Bioetyczną zgodnie z §10 ust. 1 rozporządzenia MZiOS z dnia 11 maja 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad powoływania i finansowania oraz trybu działania komisji bioetycznych.
3. przestrzeganie wewnętrznych przepisów i procedur dotyczących przyjmowania darowizn finansowych na rzecz Uczelni.
4. rozliczenie ze szpitalami klinicznymi kosztów poniesionych z tytułu badań klinicznych realizowanych na ich terenie na podstawie umów podpisanych przez Uczelnię.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Rektora w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego informacji o sposobie wykorzystania uwag i

wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.